

آینده ۲۰۰ میلیون نفر به جمعیت سالخوردگان اضافه شود و تا سال ۲۰۵۰ میلادی جمعیت آنها از یک میلیارد، به دو میلیارد نفر افزایش یابد. اما این افزایش جمعیت سالمندان و به تبع آن بازنشستگان، مشکلات فراوانی در سیستم خدمات، بهداشت، سلامت و حقوق بازنشستگی کشورها به وجود خواهد آورد، تا جایی که برخی از کشورها هم اکنون با چنین چالشی مواجه شده اند. این مدخلی برای ورود به وضعیت بازنشستگی است؛ زمانی که افراد پس از یک دوره طولانی خدمت، از کار بازنشسته می شوند و به قولی با ورود به این دوران خود را کاملاً از همه جنبه های زندگی بازنشسته می کنند؛ کمتر فعالیت می کنند، دور بسیاری از مهمانی ها و برنامه های دوستانه یا خانوادگی را خط می کشند و در نهایت این روزها هر چه بیشتر، سرشان را در ابزارهای ارتباط جمعی و فضای مجازی فرومی برند. به عبارتی دنیای چنین افرادی بیش از اینکه صرف لذت از زندگی و دنیای اطراف شود که در دوران اشتغال از آن محروم بودند، بیشتر به سکوت و گوشه نشینی طی می شود. در حال حاضر، چنین فضایی ذهن بسیاری از شاغلان در آستانه بازنشستگی و خانواده های آنها را مشغول کرده است که پس از بازنشستگی چه خواهد شد و چگونه خواهد گذشت. اما در پس همه این تفکرات خودساخته، افرادی هستند که ارضای این دوران را بسیار باارزش و به عنوان فرصتی طلایی در زندگی خود می دانند که همانند یک نقطه آغازین و فصل جدید در زندگی می توان به آن استناد کرد. برخی از این بازنشستگان حتی آن دوران را بافتخارتر از دوران های دیگر زندگی خود می دانند.

دوران بازنشستگی برای این افراد، با وجود افزایش سن، عارضه های مختلف سنی و هزارویک مسئله ریزودرشت دیگر که عمومیت دارد، فرصتی مغتنم برای کاویدن، تلاش دوباره، خدمتی تازه یا حتی تلاش برای رسیدن به آرزوهایی است که شاید تا پیش از این، فرصتش پیش نیامده بود. اکنون دوران تازه ای است و تولدی دیگر، تا بازنشسته با فراغت بیشتری بر اهداف و آرزوهایش متمرکز شود و رهاورد آن آثار فاخری است که از بازنشستگان و کهنسالان این مرزوبوم در جشنواره ها و همایش ها و رویدادهای مختلف ارائه و اخبار آن از گوشه و کنار شنیده می شود.

باید حساب زمان را داشت

«دکتر مهدی بهزاد»، ریاضیدان برجسته کشورمان، که یکی از اعضای فرهیخته و نخبه صندوق بازنشستگی کشوری است، از همان دست آدم هاست که در ۴۵ سالگی به شکل خودخواسته بازنشسته شده است. او اکنون در ۸۰ سالگی، همچنان در عرصه ریاضیات و ترویج و توسعه آن در کشور تلاش می کند. دکتر بهزاد، بنیان گذار انجمن ریاضی ایران و یکی از اعضای پیوسته فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی است که در سال های اخیر با اختصاص جایزه ملی علامه طباطبایی خود، طرحی را به اجرا درآورد که هدف از آن ترویج و آموزش ریاضی در میان کودکان و نوجوانان روستایی کشور بود تا آنان که به امکانات دسترسی اندکی دارند، بتوانند استعداد خود را در ریاضیات شکوفا کنند. او با وجود

مهیابودن شرایط تدریس در خارج از کشور و دانشگاه های معتبر جهان، ایران را حتی پس از بازنشستگی ترک نمی کند و برای تحقق آرزوهایش می جنگد. وی می گوید: «در همه دوران ها تصور و اعتقاد من این بود که بورسی که برای تحصیل در خارج از کشور دریافت کرده ام از محل بیت المال است و بنابراین، همیشه احساس وظیفه داشتم به هر شکل بازگردم و در ایران خدمت کنم. فعالیت های من پس از انقلاب و در زمان بازنشستگی نه تنها کمتر نشد، بلکه بسیار هم بیشتر شد».

او درباره گذران دوران بازنشستگی خود می گوید: «پس از بازنشستگی یکی از کارهای اصلی من، تدریس بود. از آن زمان و در طول ۳۵ سال، به عنوان استاد تمام وقت با دانشگاه هایی مثل شهید بهشتی، تهران یا شریف قرارداد داشتم و تدریس می کردم و در سال های اخیر به صورت حق التدریسی فعالیت داشتم که در حال حاضر هم سه سال است که دیگر حق التدریسی کار نمی کنم. حالا هم عضو پیوسته فرهنگستان علوم هستم و در انجمن ریاضی ایران به عنوان عضو شورای اجرایی فعالیت می کنم. همچنین عضو بنیاد ملی نخبگان هستم که زیر نظر معاون رئیس جمهوری فعالیت می کند». دکتر بهزاد دوران بازنشستگی را دوران خوبی توصیف می کند، به شرط آنکه بازنشستگان بتوانند آن را مدیریت کنند. او تأکید دارد که اگر قرار است بازنشسته در این دوره تنها در پارک بنشینند و هدفی نداشته باشد، آن دوران برای او زمانی مملو از زجر و عذاب خواهد بود. «عده ای هستند که در زمان کارمندی در حال مقدمه چینی برای گذران عمر در این دوران اند. اگر انسان بداند که از این لحظات چگونه استفاده کند، بسیار خوب و ارزشمند است. وقت ارزشمندترین چیزی است که خداوند در اختیار انسان ها قرار داده و نباید آن را به بطلالت گذراند».

البته این نخبه علمی کشور و استاد برجسته ریاضیات از نوع نگاه دستگاه های اجرایی و قانون گذار در کشور به بازنشستگان گلایه می کند: «به اندازه هر نفر و هر مغز در کشورمان یک ایده وجود دارد. دوستی دارم که استاد دانشگاه بود و فرد بسیار فرهیخته و توانمندی است و در دوران بازنشستگی مدام به دنبال کارهای مختلف بود اما نگاه کشور به افراد بازنشسته همچون او، نسبت به شاغلان، تفاوت دارد. این افراد قابل احترام هستند و باید از این عزیزان حمایت شود». دکتر مهدی بهزاد که پیش از این توسط صندوق بازنشستگی کشوری به عنوان نخبه انتخاب شده بود، یکی از نمونه های بازنشستگان فعال کشور است که به جای بازنشسته کردن خود از فعالیت های علمی و عملی به دنبال طرح های بزرگ تر و اثرگذارتری برای ترویج علوم ریاضی در کشور است.

کار داوطلبی هم لذت خودش را دارد

نمونه دکتر بهزاد به عنوان یک نخبه علمی کشور و استاد برجسته ریاضیات که در جهان نیز به واسطه نظریه پردازی و تألیفاتش شناخته شده است، شاید دربرگیری و فراوانی زیادی در جمعیت بازنشستگی کشورمان نداشته باشد، اما فعالیت

اگر قرار است،
بازنشسته
در دوران
بازنشستگی
خود تنها در
پارک بنشیند و
هدفی نداشته
باشد، آن دوران
برای آنها زمانی
مملو از زجر و
عذاب خواهد
بود. اگر انسان
بداند که از این
لحظات چگونه
استفاده کند،
بسیار خوب و
ارزشمند است.